

NOTAT

Ringkøbing-Skjern Kommune

Til
Direktionen

Fra
Thomas Andersen

Emne
Måling af det gode liv i Ringkøbing-Skjern Kommune

MÅLING AF DET GODE LIV I RINGKØBING-SKJERN KOMMUNE

Dato
1. november 2014
Sagsnummer

1. Indledning

Ifølge byrådet i RKSK ønsker man at arbejde for det gode liv i kommunen. Det er endvidere besluttet, at der findes mange forskellige oplevelser af, hvad det gode liv er. Derfor er det nærliggende at fokusere på, at den enkelte borger har de fornødne ressourcer og dermed handlefrihed til at skabe dét gode liv, som vedkommende ønsker at have.

2. Definition af det gode liv

Med baggrund i ovenstående definerer vi det gode liv ved hjælp af to komponenter. For det første definerer vi med baggrund i den skandinaviske model for levevilkår, individuel velfærd med udgangspunkt i individets ressourcer og ikke dets behovsopfyldelse. Den første del af definitionen af individuel velfærd lyder således:

“individets kontrol over såvel materielle som ikke-materielle ressourcer, som kan anvendes til at påvirke individets egen livssituation” (Titmuss, 1958).

For det andet bør definitionen af velfærd eller det gode liv tilgodese en antagelse om, at muligheden for at anvende sine ressourcer er kontekstafhængig. Derfor er det relevant at inddrage “arena approachet”, som er en udvidelse af Coleman’s sociale teori (Coleman, 1971), og som blev anvendt i den første norske levevilkårsundersøgelse i begyndelsen af 1970’erne (Ringén, 1975, 1995).

Pointen er her, at velfærd ikke kun kan defineres som summen af individets ressourcer – men at individets ressourcer har forskellig værdi på forskellige arenaer (fx det lokale arbejdsmarked, den private sfære, det lokale politiske liv etc.). Selvom individets muligheder som udgangspunkt stiger med stigende uddannelse, giver det nok mere værdi at være atomforsker på den Københavnske arbejdsmarkedsarena end i Ringkøbing-Skjern Kommune.

Dermed bliver den fulde definition af det gode liv som følger:

“individets kontrol over såvel materielle som ikke-materielle ressourcer, som direkte eller indirekte kan anvendes til at påvirke individets egen livssituation på relevante arenaer” (Andersen, 2002).

3. Nogle væsentlige begreber

Der hersker en vist begrebsforvirring inden for feltet. Allerede i 1974 opstillede den norske forsker Erik Allardt en i dag klassisk model for velfærd og lykke baseret på fire dimensioner (Allardt, 1975):

	Well-being	Happiness
Living standard	Behov, som tilfredsstilles med materielle ressourcer.	Den subjektive oplevelse af individets materielle levestandard.
Quality of life	Behov, som tilfredsstilles gennem relationer til andre mennesker, samfundet og naturen.	Den subjektive oplevelse af individets relationer til andre mennesker, samfundet og naturen.

Modellen udtrykte to væsentlige dimensioner, som senere hen er anvendt til at skelne mellem de forskellige tilgange til forskning i individuel velfærd:

- a) Måling af materielle (fx boligforhold) versus ikke-materielle indikatorer (fx sociale relationer)

- b) Anvendelse af objektive indikatorer¹ (fx registeroplysninger) versus subjektive indikatorer (satisfaction)

I dag opereres der med følgende begreber inden for forskningen:

- *Living standard/living conditions*: Primært objektive målinger af materielle levevilkår.
- *Happiness (lykke)*: Subjektive mål for lykke.
- *Subjektiv well-being (velfærd)*: Typisk subjektive mål for den overordnede tilfredshed med eget liv (fx "Alt andet lige, hvor tilfreds eller utilfreds er du med dit liv?")
- *Individuel well-being (velfærd)*: En kombination af objektive og subjektive (tilfredshed) målinger af både materielle og ikke-materielle levevilkår, som også inkluderer spørgsmål om subjektiv well-being og happiness.
- *Quality of life*: Som individuel well-being (dog er der nogle QOL tilgange, som ikke måler på materielle variabler) med en tendens til at vægte og efterfølgende indekserer de forskellige indikatorer.

4. Nyere undersøgelser af individuel velfærd

I dag gennemføres der en række forskellige undersøgelser af livskvalitet, levevilkår, velfærd og lykke af forskellige organisationer. De væsentligste er listet neden for:

- ESS/City University London: European Social Survey (måler holdninger, værdier og subjektive levevilkår i europæiske lande)
- FN: The World Happiness Report (måler lykke)
- FN's udviklingsprogram (UNDP): Human Development Index (måler sundhed, uddannelsesniveau og BNP per capita)
- UK og Butan: Gross National Happiness (måler både lykke, individuel well-being og life satisfaction som alternativ til BNP)
- EU/EUROSTAT: EUROBAROMETER (Spredte materielle indikatorer)
- OECD: How's life? (måler individuel well-being med baggrund i ressource tilgængeligheden)

---

¹ Objektive indikatorer kan godt være rapporteret af respondenterne (fx Hvad er din bruttoindkomst?), men i modsætning til subjektive indikatorer foretager respondenterne ikke en subjektiv vurdering, når der er tale om objektive mål.

5. Anbefaling: En kombination af Allardt og OECD modellen

Med udgangspunkt i byrådets relative definition af det gode liv anbefales det at tage udgangspunkt i Allardt's model oven for med inddragelse af såvel materielle som ikke materielle indikatorer målt både objektivt og subjektiv.

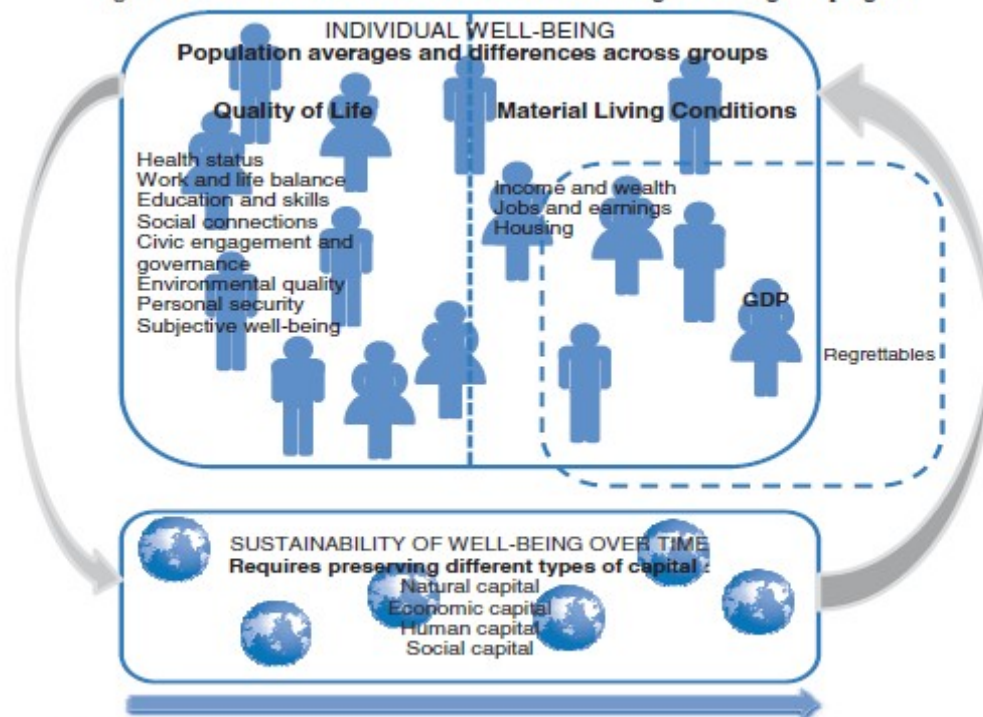
Allardt's model giver mulighed for en holistisk måling af individuel velfærd.

	Velfærd	Lykke
Levestandard	<u>Objektive mål for:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Indkomst • Uddannelse • Boligforhold • Tilknytning til arbejdsmarkedet • Sundhed • Offentlig service • Deltagelse som frivillig • Anvendelse af naturen	<u>Tilfredshed med:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Indkomst • Adgang til uddannelse • Boligforhold • Job • Jobmuligheder • Offentlig service • Egen sundhedstilstand • Brug af naturen • Pleje af de frivillige
Livskvalitet	<u>Objektive mål for:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Relationer til familie • Relationer til venner • Relationer til lokalsamfundet • Relationer til naturen	<u>Tilfredshed med:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Relationer til familie • Relationer til venner • Relationer til lokalsamfundet • Relationer til naturen

Allardt's model er imidlertid baseret på måling af behov snarere end ressourcer (kommer til udtryk i operationaliseringen af de enkelte indikatorer) og inddrager ikke subjektiv well-being og overordnede mål for lykke.

Det gør derimod OECD's model, som samtidig indeholder indikatorer, som udsiger noget om såvel natur kapital, social kapital, menneskelig kapital og økonomisk kapital. Det skal endvidere nævnes, at begge tilgange indeholder indikatorer omkring frivillighed og naturen (jf. byrådets politiske vision). OECD's tilgang til ressource baseret måling af individuel velfærd fremgår af figuren neden for.

Figure 1.2. The “How’s Life?” framework for measuring well-being and progress

Source: OECD.

De 11 velfærdsdimensioner, som indgår i OECD modellen er empirisk afprøvede i den forstand, at de samlet set giver et validt mål for individuel velfærd eller “det gode liv”. Ydermere, er der udviklet valide indikatorer under de enkelte dimensioner. Disse er vist på overskriftsniveau i tabellen neden for (tilpasset til RSK).

Det skal understreges, at der endvidere er udviklet et empirisk testet spørgeskema, som umiddelbart kan tages i anvendelse. Indikatorerne og de enkelte spørgsmål kan naturligvis tilpasses yderligere til den lokale kontekst i RSK, såfremt dette måtte ønskes (jf. arena begrebet oven for).

Quality of life measures	
Dimension	Indikatorer
Sundhed	-Fysisk eller psykisk sygdom -Subjektiv vurdering af eget helbred -Subjektiv vurdering af hindringer p.g.a. sygdom
Work/life balance	-Ugentlige antal arbejdstimer inkl. transport (Threshold=50) -Tid til fritid (ugentligt) -Tilfredshed med work/life balance
Uddannelse	-Uddannelsesniveau -Forventet uddannelsesniveau (for unge) -Efteruddannelse -Tilfredshed med uddannelsesniveau -Tilfredshed med adgang til uddannelse
Sociale relationer	-Adgang til støtte fra ens sociale netværk -Hyppigheden i social kontakt -Tid anvendt på frivilligt arbejde -Tillid til andre -Tilfredshed med sine sociale relationer
Civilt engagement og governance	-Vælgeradfærd (Stemte ved sidste valg?) -Deltagelse i andre typer af politiske aktiviteter -Tillid til de lokale politiske institutioner
Miljø og natur	-Tilfredshed med det lokale miljø -Anvendelse af naturen -Tilfredshed med adgang til naturen
Personlig sikkerhed	-Indbrudsfrekvens -Frekvens for voldelige overfald -Oplevelse af sikkerhed i lokalsamfundet
Subjektiv velfærd	-Oplevelse af tilfredshed med eget liv -Oplevelse af lykke
Material living conditions (living standard)	
Indkomst	-Disponibel husstandsindkomst -Opsparing -Tilfredshed med husstandsindkomst
Arbejde	-Tilknytning til arbejdsmarkedet -Ledighed -Job -Jobtilfredshed -Tilfredshed med adgang til jobs
Boligforhold	-Antal m2 per person -Nettoudgifter til bolig -Housing cost overburden rate (andel, hvor boligomkostninger overstiger 40% af den disponible husstandsindkomst) -Tilfredshed med boligforhold

6. Dataindsamling

Ved anvendelse af OECD modellen opnås et spørgeskema på ca. 40 spørgsmål, hvilket er almindelig længde for undersøgelser i borgerpanelet. Alle oplysninger kan hentes fra den enkelte respondent, således at det ikke er nødvendigt at anvende registerdata, som ofte ikke vil være opdaterede. Det anbefales at anvende borgerpanelet og ekstrapolere resultaterne til hele befolkningen i Ringkøbing-Skjern Kommune. Det skal understreges, at målingen dermed alene vil vedrøre den voksne del af befolkningen (18+).

Som udgangspunkt vil det være hensigtsmæssigt kun at gennemføre en måling hvert andet år, da der formentlig vil være for lille variation i resultaterne fra det ene år til det andet.

7. Produktet og politikformulering

Produktet vil bestå i en helhedsorienteret måling af den enkelte borgers ressourcer, tilfredshed med disse og overordnede tilfredshed med eget liv (=individuel well-being). Eller sagt på en anden måde: Borgernes adgang til at realisere det gode liv, som de nu opfatter det.

På baggrund af indikatorerne kan der beregnes ét samlet indekstal for hhv. den enkelte borgers velfærd og for alle borgere i kommunen.

Ved flere målinger vil det være muligt at vurdere udviklingen i den individuelle velfærd og borgernes samlede ressourcer over tid. Ydermere, vil det være muligt at se på fordelingen af ressourcer/velfærd mellem forskellige borgersegmenter.

Endelig, giver modellen mulighed for at måle, hvilke dimensioner og indikatorer, som betyder mest for borgernes subjektive velfærdsoplevelse.

Set fra et politisk synspunkt er det naturligvis en væsentlig pointe, at kommunen rent faktisk kan påvirke en række af disse indikatorer uanset, om det drejer sig om boligforhold, adgang til naturen eller muligheden for at blive frivillig. Dermed bliver de tilbagevendende målinger et operationelt værktøj, som aktivt kan anvendes i den politiske og administrative planlægning, og som samtidig ret præcist måler effekten af såvel den politiske vision som den overordnede politisk omkring det gode liv.

8. Relationen til andre politikker

Ovenstående mål for "det gode liv" i kommunen betyder, at der ikke er ét mål, som peger op mod den enkelte målsætning i den overordnede politik (i modsætning til de øvrige politikker). Der er derimod tale om en samlet effektmåling af politikken, som samtidig er så helhedsorienteret, at den ikke begrænser de øvrige politiske udvalgs muligheder for at bidrage til den overordnede politik om det gode liv. Det anbefales at anvende samme model for vækstpolitikken.

Referencer

- Allardt, Erik (1975) *Having, Loving and Being*, Lund: Argos Förlag.
- Andersen, Thomas (2002) *Living Conditions in the Arctic*, Social Indicators Research 58, Nos. 1-3, pp. 91-216.
- Centre for Bhutan Studies & GNH Research (2014), *Gross National Happiness*, <http://www.grossnationalhappiness.com/>
- Coleman, James S. (1971) *Resources for Social Change*, New York.
- ESS/City University London (2014) *European Social Survey*, <http://www.europeansocialsurvey.org/>
- EU Kommissionen (2014), *EUROBAROMETER*, http://ec.europa.eu/public_opinion/index_en.htm
- Helliwell, John et al. (2013) *World Happiness Report*, UN Publishing, New York.
- OECD (2011), *How's life? Measuring Well-being*, OECD Publishing.
- OECD (2013), *How's life? Measuring Well-being*, OECD Publishing.
- Ringen, Stein (1975) *Noen hovedtrekk ved den velferdsteoretiske diskusjon i Norden*, i Ringen, Anders (red.) *Velferdsforskning og socialpolitikk*, INAS-rapport, 75:1.
- Titmuss, Richard (1958) *Essays on the Welfare State*, London
- UNDP (2014), *Human Development Report 2014*, New York